

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad:	21 Ionawr 2020
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad Aelod Cabinet Cyllid
Pwrpas:	Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Ioan Thomas
Swyddog Cyswllt:	Dilwyn Williams, Prif Weithredwr

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw diweddarau fy nghyd aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel Aelod Cabinet Cyllid. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r hyn sydd wedi digwydd yn erbyn addewidion Cynllun y Cyngor, lle mae'r mesurau perfformiad arni, a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion a thoriadau.
- 1.2 Mae'r materion a nodir yn yr adroddiad hwn eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu mewn cyfarfod o dîm rheoli'r Adran Cyllid. Roedd hefyd yn cynnwys cynrychiolaeth o'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu, sy'n ymgymryd â'r swyddogaeth graffu yn y maes hwn.
- 1.3 Ar y cyfan, rwy'n gyfforddus gyda pherfformiad y prosiectau a'r mesurau perfformiad yr wyf yn gyfrifol amdanynt neu fod camau priodol wedi eu cymryd er mwyn gwella perfformiad.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1 Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

3. PARHAD O WAITH AR BROSIECTAU CYNLLUN CYNGOR GWYNEDD 2017/18

3.1 Roedd y ddau brosiect isod yn flaenoriaeth o fewn y Cynllun uchod a ddaeth i ben fis Mawrth 2018. Mae'r gwaith o weithredu'r Strategaeth Technoleg Gwybodaeth yn waith parhaus ac felly byddaf yn parhau i adrodd ar y gwaith hyd y byddwn wedi mabwysiadu Strategaeth newydd. Mae amserlen gweithredu'r prosiect System Rheoli Dogfennau a Chofnodion Electronig (EDRMS) wedi llithro ers cyhoeddi Cynllun Cyngor Gwynedd 2017/18, ac felly rwyf hefyd am barhau i adrodd ar y gwaith hyd nes y bydd wedi ei gwblhau.

Cyngor Effeithiol ac Effeithlon

C6 - Strategaeth Technoleg Gwybodaeth (TG)

3.2 Gydag oes y Strategaeth Technoleg Gwybodaeth bresennol yn dod i ben mae rhywfaint o waith wedi digwydd ar ddatblygu'r Strategaeth newydd er bod y cynnydd wedi bod yn araf yn ddiweddar o ganlyniad i'r angen i ganolbwyntio ar brosiect grant addysg sydd hefo amserlen dynn wedi ei gosod gan y Llywodraeth.

Fe adroddwyd y tro diwethaf y bwriad i ddatblygu Strategaeth newydd fydd yn canolbwyntio ar ddarparu'r gwasanaeth cefnogol TG orau i ysgolion Gwynedd. Bydd trafodaethau pellach yn cael eu cynnal hefo partneriaid allweddol dros yr wythnosau nesaf ynghylch gofynion ein hysgolion ac yn dilyn hyn fy mwriad yw dod a'r Strategaeth i sylw'r Cabinet am drafodaeth gan y bydd yna oblygiadau pell gyrhaeddol i rai o'r dewisiadau o ran y gwasanaeth i'w gynnig i ysgolion a'r gost o wneud hynny.

C7 System rheoli dogfennau a chofnodion electronig (EDRMS)

3.6 Erbyn hyn mae'r gwaith o drosgwlyddo neu fudo holl Adrannau'r Cyngor i ddenfyddio'r system EDRMS wedi ei gwblhau. Bydd datblygiadau pellach yn digwydd yn ystod y flwyddyn nesaf megis y gallu i rannu dogfennau yn allanol, mynediad o rhywle dros y wê a chydweithio ar ffeiliau ar yr un pryd ac eraill.

Mae gwaith wedi ei wneud er mwyn cynorthwyo defnyddwyr y system ac mae nifer o geisiadau datblygu a gwelliannau wedi deillio o'r gwaith hyn. Er mwyn ceisio sicrhau fod y defnyddwyr yn cael y mwyaf o'r system iGwynedd rwyf wedi gofyn i'r Adran gylchredeg neges i'r holl staff sy'n ei ddefnyddio er mwyn rhoi cyfle iddynt amlygu unrhyw faterion sy'n achosi pryder neu drafferth iddynt. Bydd hyn yn ein galluogi i roi camau yn eu lle er mwyn gwella'r system i'r defnyddwyr. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn asesu faint o'r wybodaeth sydd ynddo sydd yn agored i bawb a faint sydd wedi ei gyfyngu er mwyn asesu a ydym yn cael y budd mwyaf o'r sistem

4. PERFFORMIAD

Mae **Atodiad 1** yn adrodd yn llawn ar y mesurau perfformiad sy'n gysylltiedig â fy maes cyfrifoldeb.

- 4.1 Mae'r **Gwasanaeth Archwilio Mewnol** y rhoi hyder i'r dinesydd a'r Cyngor am amgylchedd reolaeth a threfniadau llywodraethu'r Cyngor. Ar ddechrau 2019/20 bu i'r gwasanaeth ganolbwyntio eu hadnoddau ar gyflawni archwiliadau o gyfrifon 70 o gynghorau cymuned a thref. Mae'r gwaith bellach wedi ei gwblhau, gydag adroddiad terfynol wedi ei rhyddhau ar gyfer 69 allan o'r 70 cyngor gyda'r Gwasanaeth yn cydweithio gyda Swyddfa Archwilio Cymru ar ddiffygion a ddarganfuwyd mewn un cyngor tref.

Canlyniad hyn yw mai 20 archwiliad, neu 37.03%, o gynllun archwilio 2019/20 Cyngor Gwynedd sydd wedi cael eu cwblhau, allan o 60 archwiliad yn y cynllun addasedig. Er bod hyn yn ymddangos rhywfaint yn isel, mae'n unol â'r proffil disgwyliedig oherwydd y gwaith ar y cynghorau cymuned, felly nid yw hyn yn achos pryder ar hyn o bryd.

- 4.2 Pwrpas y **Gwasanaeth Risg ac Yswiriant** yw amddiffyn buddiannau trethdalwyr trwy sicrhau trefniadau yswiriant priodol ac ymdrin â hawliadau. **Cafodd 83.3% o hawliadau atebolrwydd cyhoeddus (15 hawliad allan o 18) eu hamddiffyn yn llwyddiannus gan yr uned, a 93.9% gan yr yswirwyr(31 hawliad allan o 33), yn y cyfnod ers yr adroddiad perfformiad diwethaf.** Fel yr wyf wedi nodi o'r blaen wrth amddiffyn hawliadau mae'r Gwasanaeth yn craffu ar y camau a gymerwyd gan y Gwasanaeth y gwnaed yr hawliad yn eu herbyn, gan roi adborth er mwyn gwella.

- 4.3 Mae'r **Gwasanaeth Technoleg Gwybodaeth** yn cefnogi a rhoi'r gallu i holl wasanaethau'r Cyngor wasanaethu dinasyddion Gwynedd mewn ffordd effeithiol, hyblyg a diogel.

Mae amser wedi ei fuddsoddi yn hyfforddi'r staff fel eu bod wedi eu harfogi i ymateb, a datrys, problemau'r defnyddiwr dros y ffôn ar y cyswllt cyntaf. Er mwyn asesu llwyddiant y gwaith hwn rwyf wedi gofyn iddynt gadw cofnod o'r datrysiadau a wneir ar y cyswllt cyntaf. Rwyf hefyd wedi gofyn i'r Gwasanaeth ystyried ffyrdd y gallwn leihau'r 5% o alwadau ffôn sydd ddim yn cael eu hateb a sut y cofnodir problemau sylweddol sy'n effeithio ar nifer fawr o bobl.

Fe fyddwch yn ymwybodol o ymdrechion sydd wedi eu gwneud yn ddiweddar er mwyn gwella gwytnwch ein systemau TG. Dros gyfnod o 3 wythnos yn ystod mis Tachwedd bu systemau'r Cyngor yn gweithredu oddi ar y gweinydd wrth gefn yn swyddfa Galw Gwynedd ym Mhenrhyndeudraeth ar 3 achlysur oherwydd toriad er nad oedd y defnyddwyr yn ymwybodol o hynny ac nid oedd unrhyw effaith ar y gwaith.

Un rhan bwysig o waith y Gwasanaeth yw datblygu datrysiadau technoleg mewn ymateb i anghenion Gwasanaethau. Enghraifft o waith o'r fath yw prosiect lle mae system gyfrifiadurol bwrpasol wedi ei datblygu ar gyfer y Gwasanaeth Iechyd Galwedigaethol i gofnodi eu gwaith gan hefyd arwain at arbed arian i'r Cyngor. Roeddent wedi derbyn prisiau ar gyfer prynu system allanol gan ddau gyflenwr gydag un wedi dyfynnu cost sefydlu o £14,850 a chostau blynyddol o £13,699 a'r llall wedi dyfynnu cost sefydlu o £22,319 a chostau blynyddol o £5,248.

- 4.4 Pwrpas y **Gwasanaeth Trethi** yw casglu trethi yn brydlon ac effeithlon, gan geisio bod yn gydymdeimladwy i amgylchiadau unigolion. Mae'r wybodaeth ynghylch y **cyfraddau casglu ar gyfer Treth Cyngor ac Annomestig yn gymharol gyda'r un cyfnodau yn y 2 flynedd diwethaf ar 57.2% ar gyfer Treth Cyngor a 62.9% ar gyfer Annomestig.**

Fe gofiwch i mi adrodd y tro diwethaf fod y Gwasanaeth wedi bod yn cael trafferth ymdopi gyda'r nifer o gyfathrebiadau oedd yn eu cyrraedd oedd wedi creu ôl-groniad. Erbyn hyn mae'r Gwasanaeth allan o'r ôl-groniad gwaith.

Soniwyd hefyd am y ffaith fod cwsmeriaid ar gyfartaledd yn aros am fwy na 5 munud i'w galwadau ffôn gael eu hateb tra roedd dros 2000 o alwadau'r mis yn cael eu methu'n gyfan gwbl. Tra disgwylir y bydd y trosglwyddiad tebygol i'r system hunan wasanaeth yn ysgafnhau rhywfaint ar y baich rwy'n awyddus i edrych ar sut y gellir gwella'r sefyllfa. O ganlyniad, mae bwriad i edrych ar y posibilrwydd o roi neges hefo opsiynau pan fydd cwsmeriaid yn ffonio lle gallant adael eu manylion os ydyn nhw yn aros dros 30 eiliad fel bod modd eu ffonio yn ôl.

- 4.5 Pwrpas y **Gwasanaeth Budd-daliadau** yw prosesu ceisiadau Budd-dal Tai a Chynllun Gostyngiad Treth Cyngor yn brydlon a chywir er mwyn rhoi cymorth i ddinasyddion Gwynedd i dalu eu rhenti a biliau treth Cyngor. Gwelwyd fod gostyngiad pellach yn y **Cyfartaledd amser a gymerwyd i brosesu cais budd-dal newydd i lawr i 15.42 diwrnod yn y cyfnod diwethaf** o'i gymharu â 21.14 diwrnod yn chwarter 2 2018/19.

Nodir hefyd gostyngiad yn y niferoedd o geisiadau newydd sy'n cael eu cyflwyno o'i gymharu hefo chwarter 2 2018/19 (lawr o 968 i 815) gan fod Gwynedd bellach yn ardal Credyd Cynhwysol Gwasanaeth Llawn.

Mae'r gwasanaeth yn cadw llygad ar ansawdd eu gwaith trwy fesur **Canran yr achosion mewn sampl a ddewiswyd ar hap lle bu rhaid addasu'r cyfrifiad yn dilyn gwiriad mewnol.** Gwelwyd gostyngiad yn y chwarter diwethaf gyda'r canran yn 4.52 o'i gymharu â 5 yn y chwarter blaenorol sydd hefyd yn is na'r canran ar gyfer yr un cyfnod yn ystod 2018/19 (4.82). Nid yw hyn o anghenraid yn arwain at daliad anghywir i unigolion ond er mwyn ceisio deall yn well beth yw effaith yr addasiadau rwyf wedi gofyn i'r Gwasanaeth amlygu'r gost neu'r symiau sydd dan sylw yn y prif gamgymeriadau dros gyfnod o chwarter.

- 4.6 Pwrpas y **Gwasanaeth Incwm** yw prosesu incwm a chasglu dyledion y Cyngor yn brydlon ac effeithlon er mwyn uchafu incwm, wrth ystyried anghenion yr adrannau a gweithredu'n sensitif i amgylchiadau ariannol dyledwyr.

Nodir fod **Gwerth holl ddyledion amrywiol dros 6 mis oed (ac eithrio taliadau gohiriedig a dyledion a gyfeiriwyd am weithrediad pellach i wasanaethau eraill)** yn uwch ar 30 Medi 2019 nag oedd ar 31 Mawrth 2019, ond yn well o gymharu gyda 30 Medi 2018. Roedd cyfanswm gwerth y dyledion dros 6 mis yn £1,075,566 ar 30 Medi 2019.

Un o'r rhesymau am hyn yw arafwch y Bwrdd lechyd yn talu oherwydd eu bod yn cwestiynu os mai nhw ddylai fod yn talu ac mae trafodaethau yn parhau er mwyn ceisio dod i ddatrysiaid. Yn y cyfamser, erbyn y cyfarfod herio perfformiad nesaf rwyf wedi gofyn i'r Gwasanaeth edrych ar y prif achosion dan sylw er mwyn gallu

sefydlu os oes yna sail dros gwestiynu ai peidio ag gwaith gweinyddol diangen ynghlwm a'r drefn fel y mae.

- 4.7 Pwrpas y **Gwasanaeth Cyflogau** yw talu staff yn gywir ac ar amser, a hefyd cadw cyfrifon priodol ar gyfer talu cyrff allanol fel CThEM (HMRC). Gwelwyd cynnydd yn y **Nifer o achosion sydd yn arwain at addasiadau pellach yn y cyflog** yn ystod mis Awst (315) a Medi (85) gyda cwpl o ddigwyddiadau sylweddol yn gyfrifol am hyn. Camgymeriadau dynol o fewn Gwasanaethau eraill oedd yn gyfrifol am yr achosion hyn ac mae camau wedi eu cymryd er mwyn datrys y sefyllfa.
- 4.8 Mae'r **Gwasanaeth Pensiynau** yn gweinyddu'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ar ran dros 40 o gyflogwyr er mwyn cyfrifo a thalu pensiynau yn brydlon a chywir. O ran mesur **Cyfartaledd nifer y dyddiau gwaith a gymerwyd i anfon llythyr yn hysbysu gwerth buddion ymddeol - amcangyfrif bu lleihad** o'i gymharu â'r un cyfnod yn 2018/19 (**4.10 diwrnod gwaith o'i gymharu â 4.20 diwrnod gwaith**). Nodir fod y cynnydd yn y **Cyfartaledd nifer o ddyddiau gwaith a gymerwyd i gyflawni cyfrifiadau a thaliadau dibynyddion yn dilyn marwolaeth aelod o'r cynllun i fyny i 10 diwrnod o'i gymharu â 5.94 diwrnod yn y chwarter blaenorol**. Rwyf ar ddeall mai'r rheswm pennaf am hyn oedd ymddeoliad y swyddog oedd yn gwirio'r gwaith ac nad oedd modd dargyfeirio swyddogion eraill i wneud y gwaith yn y cyfnod dan sylw gan eu bod yn gweithio ar y prisiant. Rwy'n hyderus fod camau wedi eu cymryd er mwyn ymateb ac y bydd y cyfartaledd yn lleihau yn ystod y cyfnod nesaf.
- Un o'r prif ddarnau o waith sydd wedi ei wneud dros y misoedd diwethaf yw'r prisiant o'r Gronfa Bensiwn sy'n digwydd bob 3 blynedd. Rwy'n falch o adrodd fod cynnydd yn lefel ariannu'r gronfa o 91% yn 2016 i 108% eleni sy'n golygu y gallwn weld elfen o leihad yn ein cyfraniad fel cyflogwr. Bydd yr adroddiad llawn yn cael ei ryddhau yn gyhoeddus erbyn diwedd y flwyddyn ariannol.
- 4.9 Pwrpas y **Gwasanaeth Buddsoddi a Rheolaeth Trysorlys** yw uchafu'r budd o fuddsoddi'r Gronfa Bensiwn, a chadw cyfrifon priodol; Buddsoddi llif arian y Cyngor yn saff, gyda llog derbynol a rheoli benthyciadau tymor hir. Fe welir fod yr **Incwm llog ar adnau arian mewn banciau i'w mesur yn erbyn cyfradd 7 diwrnod LIBID heb ei gompowndio wedi gwella gyda dychweliadau yn y cyfnod diwethaf yn 1.82%** o'i gymharu hefo 0.65% yn yr un cyfnod yn 18/19 a 0.42% yn 17/18. Y rheswm pennaf dros hyn yw bod y cronfeydd wedi buddsoddi mewn cronfeydd ecwiti a cronfeydd eiddo, sy'n sicrhau gwell dychweliadau."
- 4.10 Mae'r **Gwasanaeth Taliadau Credydwy** yn sicrhau fod credydwy'r y Cyngor yn cael eu talu yn gywir ac amserol. Nodir fod cynnydd i'w weld yn y nifer o **Addasiadau i daliadau blaenorol gan y Cyngor a wnaed yn y cyfnod diwethaf gyda 12 achos** o'i gymharu â 8 yn yr un cyfnod yn 18/19 a 2 yn 17/18. Un o'r rhesymau am y cynnydd hwn yw'r ffaith fod mwy o gyflenwyr ac Adrannau a Gwasanaethu'r Cyngor yn gweithredu'n ddigidol. Nodir fodd bynnag fod trefn mewn lle i adnabod unrhyw ddyblygiadau er mwyn sicrhau nad yw anfonebau yn cael eu talu ddwywaith. Er mwyn ceisio lleihau'r achosion hyn 'rwyf wedi gofyn i'r Gwasanaeth adolygu eu systemau.
- 4.11 Gwelwyd gwelliant cyffredinol ym mherfformiad y mesurau **Canran yr anfonebau a dalwyd o fewn 30 diwrnod gyda 91% o anfonebau a dderbyniwyd gan y Cyngor, a 94% oedd wedi eu derbyn gan gyflenwyr lleol wedi eu talu o fewn 30 diwrnod** o'i gymharu â 88% a 91% ar gyfer yr un cyfnod yn 18/19. Er mwyn cael gwell dealltwniaeth pam nad ydym yn talu rwyf wedi gofyn i'r Gwasanaeth edrych ar 20 o anfonebau (fydd wedi eu dewis ar hap) sydd heb eu talu o fewn y cyfnod amser.

4.12 Mae'r **Gwasanaeth Cyfrifeg** yn parhau i gynnal strwythurwaith ariannol y Cyngor yn dda ac wedi bod yn canolbwyntio dros y cyfnod a fu ar sicrhau adroddiadau monitro ariannol amserol a pharatoi gwybodaeth ar gyfer medru sefydlu cyllideb hyfyw yn 2020/21. Mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi gwneud asesiad yn ddiweddar o gynaliadwyedd ariannol awdurdodau yng Nghymru ac fe ddylem dderbyn eu adroddiad cyn hir. Byddwn yn disgwyl i'r adroddiad hwnnw adlewyrchu cryfder ein trefniadau ariannol ac ein gwasanaeth cyfrifeg.

5. SEFYLLFA ARIANNOL/ ARBEDION

5.1 Mae'r Adran wedi llwyddo i wireddu'r mwyafrif o gynlluniau arbedion 2019/20. Mae cynllun ar waith i symud slipliau cyflog i drefn electronig sydd eto i'w gwblhau, ond disgwylir iddo gael ei gyflawni yn llawn ac yn amserol yn unol â'r bwriad.

6. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

6.1 Dim i'w nodi.

7. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

7.1 Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

Dim i'w nodi o safbwynt priodoldeb.

ii. Y Pennaeth Cyllid:

Rwy'n cadarnhau cywirdeb cynnwys yr adroddiad, a byddaf yn cefnogi'r Aelod Cabinet i gyflawni'r amcanion perthnasol.

7.2 Barn yr Aelod Lleol:

Ddim yn fater lleol.

7.3 Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

Dim i'w nodi.

Atodiadau

Atodiad 1 – Mesurau Perfformiad